

25 rokov krajinnej ekológie: Vedecké princípy v praxi

Svetový kongres Medzinárodnej asociácie pre krajinnú ekológiu (*International Association for Landscape Ecology* – IALE), v poradí už siedmy, sa konal v dňoch 8. – 12. júla 2007 v holandskom meste Wageningen pod výstižným názvom **25 rokov krajinnej ekológie: Vedecké princípy v praxi**. Podujatie sa zorganizovalo pri príležitosti 25. výročia založenia IALE. To, že sa konalo práve v Holandsku, má aj historické zdôvodnenie. Boli to práve holandskí krajinní ekológovia, ktorí na medzinárodnom kongrese *Perspektívy krajinnej ekológie*, ktorý sa konal v ich krajine (Veldhoven, apríl 1981), predložili prvé konkrétne návrhy na vytvorenie IALE. IALE bola potom založená na 6. medzinárodnom sympóziu o problémoch ekologického výskumu krajiny v októbri 1982 v Piešťanoch, ako prejav uznania rozvoju krajinnej ekológie v bývalom Československu.

Wageningen je významné univerzitné mesto. Hoci má iba 35 000 obyvateľov, poskytuje študentom i univerzitným pracovníkom príjemné prostredie s množstvom zelene a moderne vybudovanými univerzitnými a výskumnými priestormi. Wageningen je tiež sídlom vedeckých ústavov, špičkové postavenie má ALTERRA, ktorá s viac ako 500 zamestnancami patrí medzi najvýznamnejšie vedecké krajinnoekologické pracoviská v Európe. Koordinátormi celého podujatia boli Dr. Bob Bunce, prezident IALE (2003 – 2007) a Dr. Rob Jongman, dlhoročný člen výkonného výboru IALE (obaja pracovníci ALTERRA). ALTERRA bola nielen hlavným organizátorom, ale aj hlavným sponzo-

rom svetového kongresu. Ďalšími významnými sponzormi boli dve ministerstvá Holandského kráľovstva (ministerstvo poľnohospodárstva, prírody a kvality potravín a ministerstvo bývania, priestorového plánovania a životného prostredia), Kráľovská akadémia umení a vied, mesto Wageningen a niekoľko vedeckých nadácií a organizácií.

Svetové kongresy IALE predstavujú prestížne krajinnoekologické podujatia, konajú sa každé štyri roky. Predchádzajúci 6. svetový kongres IALE 2003 sa konal v austrálskom meste Darwin. Na tohoročnom podujatí, ktoré sa konalo v multifunkčných priestoroch Cinema, sa zúčastnilo viac ako 750 vedeckých pracovníkov z 57 krajín. Bola to jedinečná príležitosť na získanie obrazu o súčasnom stave a perspektívach smerovania krajinnej ekológie vo svete i priestor na osobné stretnutia a nadviazanie

kontaktov medzi krajinnými ekológmi zo všetkých kontinentov. Kongres bol zameraný na tieto tematické oblasti:

- Krajina, zainteresované skupiny, využitie krajiny a krajinná politika.
- Mestské prostredie a doprava.
- Ekologické siete, fragmentácia a súvislosť krajiny.
- Hydrológia, voda a rieky.
- Monitoring v mierke krajiny.
- Kultúrna krajina a manažment krajiny.
- Hodnotenie zmien v krajine.
- Vplyv globálnej klimatickej zmeny.
- Koncepty pre krajinne plánovanie a dizajn.
- Lesy, vegetácia a krajiny.
- Krajina pre život.

Významnou súčasťou svetového kongresu IALE 2007 bola plenárna časť, v rámci nej odznelo osem prednášok venovaných zásadným témam, na riešení ktorých sa krajinná ekológia významne podieľa (napr. tvorbe environmentálnej politiky, ochrane mokradí, ochrane biodiverzity, udržateľnému rozvoju poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, rozvoju miest atď.).

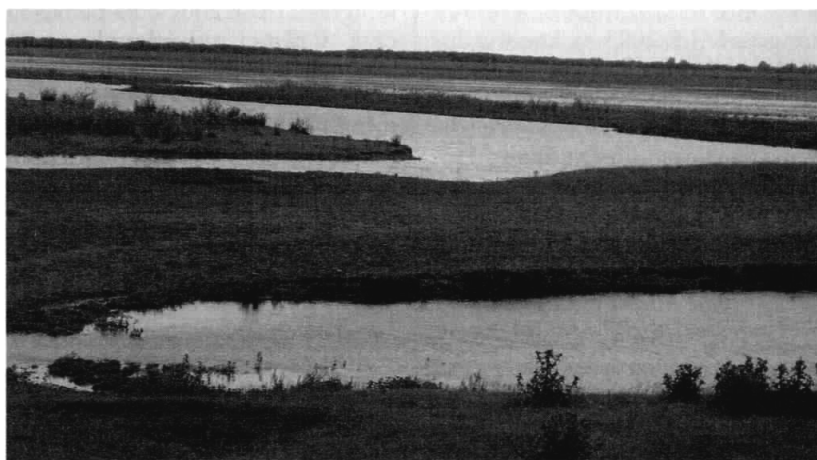
Do kongresového programu bolo zaradených 25 sympózií a 22 otvo-

Pohľad do prednáškovej sály počas záverečného programu. Foto: M. Kozová

Pohľad na územie Oostvaardersplassen (ležiace na pobreží na sever od Amsterdamu), vytvorené človekom. Pôvodným zámerom r. 1968 bolo vybudovať na tomto pobrežnom území rozsiahlu priemyselnú zónu. V r. 1973 sa však od pôvodného zámeru ustúpilo a väčšia časť územia je dnes chránená, ponechaná na samovývoj s určitými manažmentovými usmerneniami. Foto: M. Kozová

rených sekcií (*open sessions*). Okrem toho sa konalo 8 workshopov a prednášky boli doplnené bohatou posterovou časťou (viac ako 270 posterov), ktorá bola tiež tematicky členená. Bolo veľmi náročné vybrať si z bohatého programu to najzaujímavejšie, keďže paralelne prebiehalo 11 rôznych vedeckých podujatí. Osobitne zaujímavé a inšpiratívne bolo sympóziu organizované mladou americkou krajinnou ekologičkou Dr. Laurou Musacchio, orientované na aktuálne otázky manažmen-

tu a plánovania udržateľného rozvoja krajiny. Veľký záujem vzbudilo aj sympóziu organizované švajčiarskou krajinnou ekologičkou Dr. Janine Bolliger, venované modelovaniu a sympóziu organizované nemeckým krajinným ekologom prof. Felixom Müllerom, kde odznelo niekoľko prednášok venovaných bezpečnosti a rizikám v krajine.

Samostatné zasadnutie mala pracovná skupina IALE Vzdelávanie a odborná príprava v krajinnej ekológii (*Education and Training in*

Landscape Ecology – LE Network), ktoré viedla predsedníčka pracovnej skupiny a generálna sekretárka IALE Dr. M. Potschin.

Aj slovenskí krajinní ekológovia sa aktívne podieľali na zorganizovaní dvoch sympózií, zameraných na krajinnú diverzitu (Ing. J. Oszlányi) a hodnotenie a manažment krajinných zmien (Dr. Z. Izakovičová v spolupráci s prof. J. Brandtom z Dánska). Prof. M. Ružička spolu s prof. I. Zooneveldom otvárali posterovú časť. Osem slovenských účastníkov kongresu sa prezentovalo 4 prednáškami a viac ako 10 posterami. Veľmi pozitívne hodnotil slovenskú krajinnú ekológiu, a osobitne prof. Ružičku ako zakladateľa krajinnoekologickej školy v strednej Európe, prof. R. T. T. Forman (USA) i ďalší účastníci kongresu (napr. prof. J. Brandt, Dr. B. Bunce a i.).

Na svetovom kongrese IALE 2007 boli odovzdané prestížne ceny IALE. *Scholar award* získal prof. A. Richling (Poľsko), prof. J. Baudry (Francúzsko) a prof. J. Nassauer (USA). *Service award* získali: Dr. R. Jongman (Holandsko), prof. T. P. Correia (Portugalsko) a prof. L. Miklós (Slovensko).

Záverečnú diskusiu za okrúhlym stolom viedli špičkoví odborníci zo všetkých častí sveta: Jean Paul Metzger (Brazília), Nobukazu Nagagoshi (Japonsko), Laura Musacchio (USA), Shelley Hinsley (Veľká Británia), Andrew Bennet (Austrália) a Teresa Pinto Coreia (Portugalsko), ktorí predstavili svoje vízie hlavných úloh krajinnej ekológie a jej budúceho smerovania.

Počas kongresu sa konali zasadnutia členov a funkcionárov IALE a ďalšie pracovné porady (napr. plenárne zhromaždenie IALE, zasadnutie Rady IALE, ktorá reprezentuje regióny a pracovné skupiny IALE, zasadnutie Výkonného výboru IALE, pracovná porada o príprave Európskej regionálnej organizácie a ďalšie).

pokračovanie na strane 165

25 rokov krajinej ekológie: Vedecké princípy v praxi

pokračovanie zo strany 116

Na plenárnom zhromaždení boli predstavení novozvolení funkcionári IALE: predseda: K. Bruce Jones (USA), podpredsedovia: Paul Opdam (Holandsko) a Diane Pearson (Austrália), generálna sekretárka: Marion Potschin (Veľká Británia), pokladník: Ralf-Uwe Syrbe (Nemecko) a redaktor Bulletinu Felix Kienast (Švajčiarsko).

Na plenárnom zhromaždení sa tiež prezentovali zámery aktuálnych plánovaných podujatí IALE:

- 8. svetový kongres IALE 2011 – *Landscape Ecology: Past, Present and Future*, ktorý sa uskutoční v auguste 2011 v hlavnom meste Číny, Pekingu. Na jeho organizovanie sa bude podieľať čínsky región IALE a významné vedecké pracoviská Čínskej akadémie vied.
- Európsky kongres IALE 2009 – *European Landscape in Transformation – Challenges for Landscape Ecology and Management*, ktorý sa uskutoční v Salzburgu v júli 2009. Na jeho organizovanie sa

budú podieľať predstavitelia troch európskych regionálnych organizácií IALE: nemeckej IALE-D (hlavný koordinátor prof. Juergen Breuste), švajčiarskej IALE-CH (Dr. Janine Bolliger) a slovenskej regionálnej organizácie IALE-SK (prof. Mária Kozová) spolu s ďalšími členmi vedeckého prípravného výboru a organizačného výboru.

Počas kongresu bolo otvorených niekoľko stánkov renomovaných nakladateľstiev (Springer, Cambridge a ďalších (<http://www.nhbs.com/events/iale07.html>), kde bola možnosť zakúpiť si knihy, zborníky a časopisy súvisiace s krajinou ekológiou. Všetci účastníci dostali zborník a CD zo svetového kongresu, ktorý obsahuje abstrakty všetkých prezentácií a posterov. Na CD sú všetky vystavené postery.

Slovenskí krajinní ekológovia pripravili k tomuto jubilejnému kongresu vedeckú monografiu *Krajinná ekológia na Slovensku: Vývoj, súčasný*

stav a perspektívy. Vybrané kapitoly z tejto publikácie na CD odovzdali významným krajinným ekológom zo všetkých svetadielov. V súčasnosti sa pripravuje anglické znenie tejto ojedinelej monografie, ktorá bude k dispozícii v r. 2008.

V kongresovom programe bol jeden deň venovaný odborným exkurziám. Ponuka bola veľmi pestrá, účastníci mali možnosť vidieť chránené, ale aj urbanizované a vidiecke územia. Organizátori pripravili tiež zaujímavý spoločenský program, úvodnú recepciu v hoteli WICC, slávnostnú večeru v modernej novej budove FÓRUM a rámci záveru kongresu v priestoroch Cinema. Pestrý večerný program bol pripravený počas kongresu priamo na hlavnom námestí vo Wageningene.

Pre úplnosť treba ešte dodať, že pred svetovým kongresom sa konalo päť jedno až dvojdňových intenzívnych kurzov tematicky orientovaných na aktuálne krajinnoekologické témy (napr. modelovanie zmien v krajine, krajinnoekologické procesy, genetika krajiny, využitie krajinej ekológie pri hodnotení environmentálnych vplyvov a pod.). Účastníci kurzov (doktorandi, mladí vedeckí pracovníci, učitelia vysokých škôl) získali o ich absolvovaní certifikáty.

Podrobné informácie o priebehu svetového kongresu IALE 2007 (zoznam plenárnych prednášok, prezentácií v rámci sympózií, zasadnutí, workshopov atď.) možno nájsť na <http://www.iale2007.com>. V najbližšom čísle Bulletinu IALE budú zverejnené závery sympózia. Do konca roku budú v Bulletinu i na (<http://www.landscape-ecology.org>) publikované aktuálne informácie o pripravovanom svetovom kongrese IALE 2011 v Pekingu a európskom kongrese IALE 2009 v Salzburgu; sú tu tiež aktuálne informácie o publikáciách IALE a pripravovaných krajinnoekologických podujatiach.

Nová budova univerzity FORUM, dokončená v júli 2007, v ktorej sa uskutočnili predkongresové kurzy. Foto: M. Kozová

Mária Kozová